

Силабус курсу МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Освітній ступінь – перший (бакалаврський)
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог. н., доц. **Таранова Наталія Богданівна**

к. геог. н., викл. **Рудакевич Іван Романович**

Контактна інформація taranova2202@gmail.com; 0352-43-61-54
ivaco@ukr.net; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Методи географічних досліджень” є вивчення основних понять і методів географічних досліджень та тенденцій їх сучасного розвитку, а також оволодіння засобами математичного, картографічного та електронного моделювання; вивчення особливостей використання математичних методів і моделей у географії.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Методи географічних досліджень” є ознайомлення студентів із сутністю методів географічних досліджень, підходів до їх класифікації; характеристика методологічних основ різних видів географічних досліджень; ознайомлення студентів з теоретичними і практичними аспектами проведення природно-географічних і суспільно-географічних досліджень; оволодіння основними методами і методиками їх проведення за різних умов; освоєння правильного використання отриманих знань в географічних, геологічних, ґрунтознавчих, соціально-економічних та екологічних дослідженнях.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИКЛАДНІ МЕТОДИ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
1	ТЕМА 1. Традиційні методи дослідження	Вміти аналізувати порівняльний або порівняльно-географічний метод, історичний метод і діахронічний підхід, картографічний метод.
2	ТЕМА 2. Нові методи дослідження	Вміти аналізувати аерометоди, аеровізуальні методи та фотознімання, геофізичні методи, геохімічні методи.
3	ТЕМА 3. Сучасні та перспективні методи досліджень в географії	Вміти аналізувати космічні методи: історію впровадження методів, їх суть і вирішувальні можливості, математичні методи: суть методів і сфери їх використання; методи моделювання: суть методів, поняття моделі, моделювання, функція моделей та класифікація моделей; географічне прогнозування: сутність географічного прогнозування і географічний прогноз.
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИ	

	СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
4	ТЕМА 4. Поняття і класифікація методів суспільно-географічних досліджень	<i>Знати класифікацію методів суспільно-географічних досліджень</i>
5	ТЕМА 5. Математизація і математичне моделювання в географії	<i>Вміти аналізувати математичне моделювання в географії</i>
6	ТЕМА 6. Моделі одно- і багатовимірного аналізу в географії	<i>Вміти аналізувати моделі одно- і багатовимірного аналізу в географії</i>
7	ТЕМА 7. Методи та моделі лінійної алгебри і теорії графів у географії	<i>Вміти аналізувати методи та моделі лінійної алгебри і теорії графів у географії</i>

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 5.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ФК 5.	Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності
ФК 17.	Здатність застосовувати знання і вміння з основ вищої математики, інформатики, геофізики, геохімії для цілісного засвоєння змісту географічної освіти
ПРН 2.	Знає елементи теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методи їх реалізації
ПРН 9.	Вибирає і застосовує основні методики та інструменти, які є типовими для різних галузей географії, виконує стандартні виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища, необхідні для формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах

Літературні джерела

1. Богобоящий В.В., Чурбанов К.Р. та ін. Принципи моделювання та прогнозування в екології: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
2. Булава Л.М. Вступ до географії: навчальний посібник. Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2010.
3. Геренчук К.І., Раковська О.Г., Топчієв. Польові географічні дослідження. К.: Вища школа, 1975. 245 с.
4. Грицевич В.С. Математичні методи в суспільній географії: тексти лекцій для студентів заочної форми навчання. Львів: Малий видавничий центр. Лабораторія тематичного картографування географічного факультету, 2013. 48 с.
5. Гришанков Г.Е. Введение в физическую географию. Предмет и методы. К.: Знання, 2001. 248 с.
6. Гродзинський М.Д., Шищенко П.Г. Методи геоecологічних досліджень. Навчальний посібник. К.: Видав. центр "Київський університет", 1999. 243 с.
7. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні. Львів: ЛНУ, 1997.
8. Ковалишин Д. Питання об'єкта і предмета у фізичній географії / Вісник Львівського університету. Серія: Географічна, 2004. Вип. 31. с. 119-124.

9. Ковалишин Д.И., Дусановский В.Л., Полупан Н.И., Кисель В.Д. Методика проведения полевых исследований / *Полевой определитель почв*. под ред. Н.И. Полупана, Б.С. Носко, В.П. Кузьмичева. К.: Урожай, 1981. 320 с.
10. Козаченко Т.І., Пархоменко Г.О., Молочко А.М. Картографічне моделювання: Навчальний посібник. Вінниця: Атлас, 1999. 328 с.
11. Методи досліджень у фізичній географії: навчальний посібник / Д.І. Ковалишин, М.Я. Сивий, М.Р. Питуляк, М.В. Питуляк, Н.Б.Таранова та ін. Тернопіль: Вид-во ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2014. 252 с.
12. Міллер Г.П. Польове ландшафтне знімання гірських територій: навч. посібник для студ. спеціальності «Ландшафтознавство». К.: ІЗМН, 1996. 168 с.
13. Лаврик В. І., Боголюбов В. М., Полетаєва Л. М. та ін. Моделювання і прогнозування стану довкілля: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2010. 400 с.
14. Моляк Г.И. и другие. *Геологи. Географы. Биографич. справочник*. К.: Наукова думка, 1985.
15. Пистуна Н.Д., Швєбса Г.И. Основы научных исследований. География. К.: Выща школа, 1988. 192 с.
16. Очеретенко Ю.Е. Надприродне в світлі досягнень сучасного природознавства. К, 1991. 48 с.
17. Палиенко В.П. Дистанционные методы географических исследований. /*Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР. Теоретические и методические исследования*. К.: Наукова думка, 1990. с.28-32.
18. Пугач А.Ф., Чурюмов К.И. Небо без чудес. К.: Веселка, 1989.
19. Робочий зошит із методів польових географічних досліджень: методична розробка для студентів географічного факультету наряду підготовки фахівців 014 Середня освіта (Географія), 106 Географія ОС «Бакалавр». Укладач Таранова Н.Б. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2019. 88 с.
20. Рудакевич І. Р. Географічне прогнозування. Навчальний посібник. Тернопіль, Вектор, 2013. 100 с.
21. Самойленко В.М. Математичне моделювання в геоecології: Навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 206 с.
22. Свідзінська Д.В. Методи геоecологічних досліджень: геоінформаційний практикум на основі відкритої ГІС SAGA: навчальний посібник. К.: Логос, 2014. 402 с.
23. Таранова Н.Б. Методи польових географічних досліджень: навчальний посібник. Тернопіль: ТНПУ, 2012. 166 с.
24. Таранова Н.Б. Методи польових географічних досліджень: навчальний посібник Пробне вид. Тернопіль: ТНПУ, 2012. 144 с.
25. Таранова Н.Б. Методи польових географічних досліджень: робочий зошит. Тернопіль: ТНПУ, 2014. 100 с.
26. Топчієв О. Г. Основы суспільної географії: [підруч. для студ. вищих навч. закладів]. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
27. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навч. Посібник. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
28. Топчієв О.Г. Основы суспільної географії. Одеса: Астропринт, 2001. 540 с.
29. Філіпенко А. Основы наукових досліджень: конспект лекцій. К.: Академвидав, 2004, 2005. 207 с.
30. Шаблій О. І. Математичні методи в соціально-економічній географії: навч. Посібник. Львів: Світ, 1994. 302 с.
31. Шаблій О. І. Основы загальної суспільної географії: підручник. Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 444 с.
32. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. 744 с.
33. Швєбс Г.И. Введение в эниогеографию. Книга 1.: Эниоземлеведение. Одесса, 2000. 256 с.
34. Шищенко П.Г., Олійник Я.Б., Дмитрук О.Ю. Концепція стандарту вищої базової географічної освіти: монографія. Київ: ТанDEM, 2000. 588 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості

балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	34
Модуль 2 (теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	46
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (теми 1-8)	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE